

Novi načini prihvata i trajne pohrane obveznog primjerka digitalne građe

dr. sc. Sofija Klarin Zadravec, Karolina Holub
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

NACIONALNA
I SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

Pogled u prošlost: hrvatske digitalne inkunabule ili 40 godina hrvatskog e-nakladništva

- **Elektronička građa na prijenosnim medijima**
 - Magnetni i optički mediji (objavljena i neobjavljena građa)
 - 1983. - prva disketa 5.25" kao prilog knjizi?
 - 1989. – prvi magistarski rad s disketom
 - 1992. – prva disketa kao prilog knjizi (popratna građa) objavljena u Republici Hrvatskoj
- **Web sadržaji, online publikacije, e-knjige**
 - 27. veljače 1993. godine - .hr domena
 - 1999. – Riči / Berezina Matoković – prva HTML e-knjiga

Počeci upravljanja digitalnom građom u NSK

Programoteka za odgoj i obrazovanje NSK (1985.)

- cilj: prikupljanje, prevođenje, raspačavanje i presnimavanje disketa s obrazovnim programima
- početni fond Programoteke sastojao se od 47 disketa s oko 400 programa

Prijedlog klasificiranja, signiranja i katalogiziranja neknjižne građe u bibliotekama osnovnih škola i dječjim odjelima narodnih knjižnica (1986.)

- Radna grupa za klasificiranje i signiranje i Radna grupa za katalogiziranje
- sadrži i primjer kataložnog opisa diskete

ISBD(ER) (1997.)

Zaštita prijenosnih medija u NSK (2002., 2008., 2017.)

DAMP/HAW (2004.)

eOP (2023.)

Zakonski okvir

- **Zakon o knjižnicama (1997.)**

- obvezni primjerak on-line publikacija
- cilj - osigurati zaštitu nacionalne intelektualne i kulturne baštine kroz vrijeme

- **Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/2019)**

- ❖ ... online publikacije (e-knjige, e-serijske publikacije, mrežne stranice i dr.)
- ❖ Prikuplja se u svrhu izgradnje **Hrvatske digitalne knjižnice**
- ❖ Nakladnik je dužan digitalnu tiskarsku matricu kao posljednju digitalnu inačicu publikacije pripremljene za tisak trajno čuvati ili predati NSK na trajnu pohranu.
- ❖ Nakladnik obavještava NSK o objavljivanju publikacije i dostavlja metapodatke i građu u propisanom formatu
- ❖ NSK osigurava zaštitu i trajnu dostupnost te korištenje građe
- ❖ Nakladnik određuje uvjete pristupa, dopustiti minimalnu razinu pristupa u prostoru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u kontroliranoj radnoj okolini

Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_02_17_356.html

Pravilnik o obveznom primjerku digitalne građe (NN 66/2020)

- ❖ Obvezni primjerak online građe koji pristiže u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu pridonosi izgradnji **Hrvatske digitalne knjižnice**, a **uključuje e-knjige, e-serijske publikacije, mrežne stranice te digitalne matrice i objavljene digitalne preslike knjižnične građe u Republici Hrvatskoj.**
- ❖ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu **skrbi o trajnoj pohrani i zaštiti obveznog primjerka izvorno digitalne i digitalizirane građe** sukladno odredbama pravilnika kojim se uređuje zaštita, revizija i otpis knjižnične građe.
- ❖ Čl. 10 propisuje načine dostave, formate i uvjete pristupa, korištenja i zaštite online građe

Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_06_66_1318.html

Pravilnik o zaštiti, otpisu i reviziji knjižnične građe (NN 27/2023)

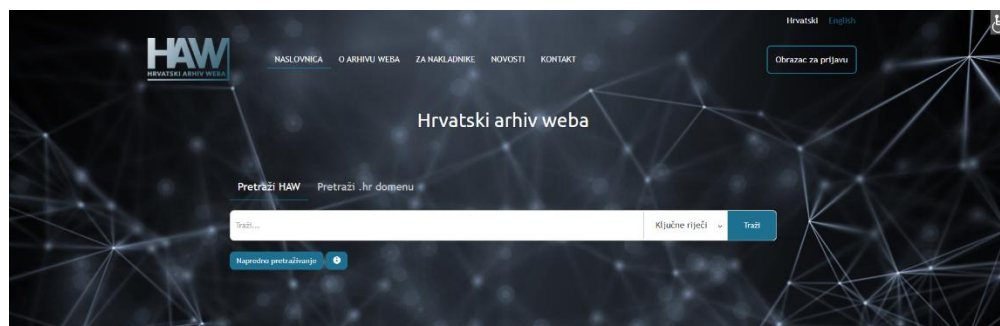
IV. ZAŠTITA DIGITALNE GRAĐE (čl. 10, 11,12)

- **Digitalna građa (digitalizirana i izvorno digitalna građa)** i dokumentacija na različitim nositeljima čuvaju se u primjerenim uvjetima te štite od neovlaštenog pristupa, raspačavanja, brisanja, mijenjanja ili gubitka informacija, sukladno važećim standardima i dobroj praksi upravljanja i zaštite informacijskih sustava.
- Cilj zaštite digitalne građe i dokumentacije jest očuvati njezinu autentičnost, cjelovitost i pouzdanost te osigurati dugoročno korištenje putem očuvanja integriteta podataka, aktivnim upravljanjem digitalnom građom i metapodacima te sigurnom pohranom i zaštitom od neovlaštenog pristupa.
- Pohrana, čuvanje, zaštita i trajna pohrana provodi se u skladu sa stručnim i tehničkim normama, preporukama i uputama Hrvatske digitalne knjižnice.
- ... u sklopu nacionalnog sustava zaštite, pohrane i trajnog očuvanja digitalne građe.

Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_03_27_452.html

Sadašnje stanje

Hrvatski arhiv weba (2004.-)

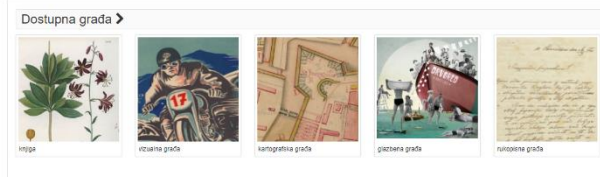

Pregledaj po predmetnim područjima

e- knjige, e-serijske publikacije,
mrežne stranice

Digitalne zbirke NSK (2016.-)

e-knjige, e-serijske publikacije,
zvučna građa

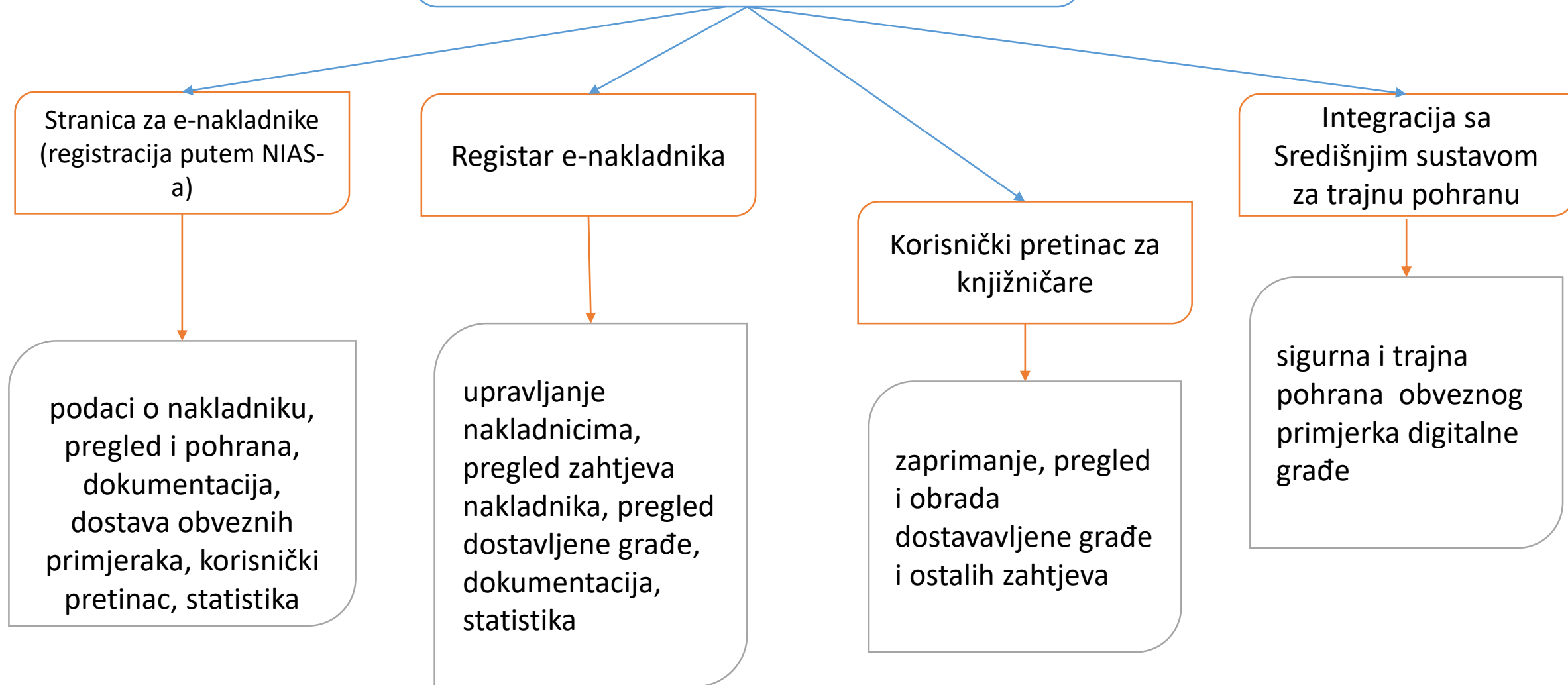
eOP – modul za prihvat eOP-a

- Novi modul za prihvat obveznog primjerka - eOP
- Uspostavlja se u projektu e-Kultura (2022.-2023)
- Dio sustava e-Kultura
 - sigurna i trajna pohrana u Središnjem sustavu e-Kultura u državnom oblaku (CDU)
- Prikhvatanje svih vrsta/ formata digitalnog obveznog primjerka

Funkcionalnosti sustava eOP

- Registracija putem NIAS-a (e-Poslovanje, e-Građani)
- Stranica za e-nakladnike
- Registar e-nakladnika za NSK
- Korisnički pretinac za NSK knjižničare
- Integracija sa Središnjim sustavom za trajnu pohranu dostavljenih obveznih primjeraka

Elementi sustava eOP

Prijava nakladnika u sustav eOP

Dostupne usluge za registrirane korisnike

Obrazac za registraciju nakladnika

Podnositelj prijave

*Ime i prezime MAJKA JEDAN

*OIB 12121212129

*E-pošta example@email.com

> Osnovni podaci

> Odgovorna osoba

> Osoba za dostavu obveznog primjerka

> Ostalo

KULTURA

Korisničko ime

Zaporka

Prijavite se

Zaboravili ste zaporku?

Pošalj zahtjev

Dostava građe

e-Građani
Informacije i usluge

OSTVARUJTE I-CELLOJE MOJ PROFIL KORISNIČKI PRETINAC 177 ODJAVA

eOP modul Publikacije Zahtjevi Dokumenti Statistike Korisnici Osnovni podaci MAJKA JEDAN

Lista publikacija

Dostavi publikaciju Izvoz u Excel

ID	Naziv	Vrsta publikacije	Status	Datum kreiranja
Identifikator	Naziv	Vrsta publikacije	Status	Datum kreiranja
1	Osman	Knjiga (e-knjiga, audio knjiga)	Spremljen	27.04.2023. 11:57

Dostavi publikaciju

1 Odabir vrste publikacije

Vrsta publikacije:

- Knjiga (e-knjiga, audio knjiga)
- Serijska publikacija (časopis, novine, ostalo)
- Mrežne stranice
- Glazbena građa (notni zapisi, zvučna građa)
- Kartografska građa

Dostavi publikaciju

2 Obrazac za dostavu obveznog primjerka

Dohvati podatke iz NSK kataloga Šifra

- Osnovni podaci
- Osobe
- Organizacije
- Datoteke
- Napomena

Spremi Potvrdi

Kontrola i obrada građe

Pregled i ažuriranje publikacije

▼ Osnovni podaci

*Naslov: Patnje mladog Werthera

Naslov izvornika: Naslov izvornika

Podnaslov: Podnaslov

Identifikator: Vrsta identifikatora [▼] Vrijednost identifikatora

Vrsta sadržaja (knjige): Vrsta sadržaja (knjige) [▼]

*Godina objavljivanja: 2019

*Jezik/jezici publikacije: hrvatski [▼]

Jezik izvornika: Jezik izvornika [▼]

Knjiga sadrži: Odaberite dijelove knjige [▼]

*Vrsta knjige: knjiga [▼]

*Način izrade datoteke: izvorno digitalna građa [▼]

> Osobe

> Organizacije

> Datoteke

> Napomena

Za obradu Potrebna dopuna Storniraj

eOP modul Publikacije Statistike NSK OBR

Lista publikacija

ID	Naziv	Vrsta publikacije	Status	Datum kreiranja	Nakladnik	
1	Knjiga	Knjiga (e-knjiga, audio knjiga)	U obradi	05.04.2023. 09:15	DUPLA KRUNA DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOSTU ZA USLUGE	[Završi]
2	Patnje mladog Werthera	Knjiga (e-knjiga, audio knjiga)	Za obradu	13.04.2023. 09:19	DUPLA KRUNA DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOSTU ZA USLUGE	[Završi]

Pregled i ažuriranje publikacije

▼ Osnovni podaci

*Naslov: Patnje mladog Werthera

Naslov izvornika: Naslov izvornika

Podnaslov: Podnaslov

Identifikator: Vrsta identifikatora [▼] Vrijednost identifikatora

Vrsta sadržaja (knjige): Vrsta sadržaja (knjige) [▼]

*Godina objavljivanja: 2019

*Jezik/jezici publikacije: hrvatski [▼]

Jezik izvornika: Jezik izvornika [▼]

Knjiga sadrži: Odaberite dijelove knjige [▼]

*Vrsta knjige: knjiga [▼]

*Način izrade datoteke: izvorno digitalna građa [▼]

> Osobe

> Organizacije

> Datoteke

> Napomena

Završi

Sigurna i trajna pohrana u Središnji sustav

The screenshot displays the eKULTURA Središnji sustav web application. The header is teal with the logo and title. A navigation bar contains links for 'Katalog', 'Pretraži', 'Zaprimanje', 'Administracija', and 'Planiranje'. The user 'Karolina Holub' is logged in, and the language is set to 'Hrvatski - Hrvatska'. The breadcrumb trail shows 'Informacijski Paket > Nacionalna i sveuč... / Obvezni primjerak...'. The main content area shows a record for 'Obvezni primjerak NSK' with 0 risk cases and 64 activity days. The record details are as follows:

Obvezni primjerak NSK	
Naslov	Obvezni primjerak NSK
Identifikator	9f4946b2-142a-44d5-8625-b23bb547a972
Uvjeti korištenja	Nije definirano
Razina	Zbirka

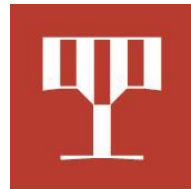
At the bottom left, there is a button labeled 'KREIRAJTE PODRAZINU' with a plus icon.

Planovi

- Dovršetak sustava → rujan 2023.
- Edukacija djelatnika i nakladnika
- Izrada dokumenata sukladno pravilnicima
- Izgradnja Hrvatske digitalne knjižnice

Hvala na pažnji!

digitalna@nsk.hr

NACIONALNA
I SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU